

IRTI HUUMEISTA RY

LAUSUNTO
HE 29/22 vp

Irti Huumeista ry

Helsinki 30.3.2022

Lausuntopyyntö HE 29/2022 vp:

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi huumausainelain ja sähköisestä lääkemääräyksestä annetun lain 15 §:n muuttamisesta.

Tiivistelmä/ pääkohdat:

Irti Huumeista ry kiittää mahdollisuudesta lausua hallituksen esitysluonnoksesta eduskunnalle laeiksi huumausainelain ja sähköisestä lääkemääräyksestä annetun lain 15 §:n muuttamisesta. Esitys on suhteutettu perustuslakiin. Järjestö otti kantaa aiheeseen myös laajemmin aiempaan esitykseen keväältä 2021.

Esityksessä on tuotu esiin ennaltaehkäisevä näkökulma, mikä on hyvin perusteltu. Lupamenettelyn hallinnollisen taakan keventäminen ja päätösprosessin nopeuttaminen oletettavasti helpottaa työn sujuvuutta ja tukee kansalaisten hyvinvointia sekä tukee kansainvälistä yhteistyötä. Nopea avunsaanti parantaa hoitoennustetta ja näin ollen lisää hyvinvointia hallituksen ohjelman strategisen kokonaisuuden mukaisesti.

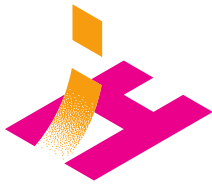
Ehdotukseen tehdyt muutokset viime keväältä selkiyttävät kokonaisuutta ja suunta on oikea, mutta huumetyön haittoja vähentävän työn ja päihdehuollon toteutumiseksi tarvitaan myös rakenteellisia uudistuksia. Hampun jättäminen pois käsittelystä ja aihealueen käsittely kokonaan erillisenä kokonaisuutena on myöskin perusteltu päätös.

Lausunto:

Esitys kytkeytyy pääministeri Sanna Marinin hallituksen ohjelman strategiseen kokonaisuuteen 3,6 ”Oikeudenmukainen, yhdenvertainen ja huomioon ottava Suomi”.

Esityksessä ehdotetaan huumausainelain ja sähköisestä lääkemääräyksestä annetun lain muuttamista niin, että dimetyylitryptamiinia (DMT) sisältävät huumaantumistarkoitukseen käytettävät tuotteet, kuten kasvirouheet, -jauheet ja muut valmisteet määriteltäisiin huumausaineeksi, jolloin niiden hallussapito, käyttö ja levittäminen olisi kiellettyä huumausainelain mukaisesti sekä rangaitavaa rikoslain 50-luvun mukaisesti (3 §). Lakimuutoksen tavoitteena on vähentää tarjolla olevien huumausaineiden saatavuutta.

IRTI HUUMEISTA RY

LAUSUNTO
HE 29/22 vp

Irti Huumeista ry

Helsinki 30.3.2022

DMT:tä sisältävien huumaantumistarkoitukseen käytettävien tuotteiden kriminalisointi on perusteltua aiempaan esitykseen tehtyjen muutosten jälkeen, jolloin se ei koskisi Suomessa luonnonvaraisesti koskevia kasveja tai rehukasveja eikä esitys jää tulkinnanvaraiseksi.

DMT:tä sisältävien tuotteiden kriminalisoinnilla arvioidaan ehdotuksen kohdassa 4.2.2. olevan vähän tai ei ollenkaan taloudellisia vaikutuksia. Lääketieteellisen ja teollisen käytön puute ei yksin kerro taloudellisista vaikutuksista, sillä kriminalisointi tuo mukanaan valvontaan liittyviä haasteita. Tosin DMT:tä sisältävien tuotteiden käyttö ja maahantuonti huumaantumistarkoitukseen on ollut melko vähäistä. Ehdotuksessa hyvää on lainsäädännön selkiyttäminen ja yhdenmukaistaminen sekä selkeä viesti pyrkimyksestä tukea kansalaisia päihteettömään elämäntapaan.

Ehdotuksen perusteluissa kohdassa 4.3.3. vedotaan DMT:n käytön ehkäisyyn esimerkiksi nuorten parissa. Kaikki ennaltaehkäisevä työ on lähtökohtaisesti perusteltua ja kannattavaa, mutta toisaalta DMT:n näkyvyys katukaupassa tai nuorten käytössä ei ole osoittanut suuria muutoksia tai erityistä suosiota. Lainsäädännön selkiyttäminen ja yhdenmukaistaminen on perusteltua, mutta kokonaisvaltaiseen päihteidenkäytön ennaltaehkäisyyn tarvitaan myös muunlaisia työkaluja ja keinoja.

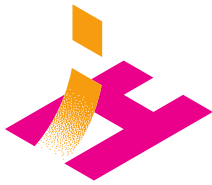
Lisäksi ehdotuksessa tuodaan esiin keinoja hallinnollisen taakan keventämiseksi huumausainelain mukaisen lupasääntelyn selkiyttämällä (22 § 3. momentti). Ehdotuksessa tuodaan esiin kansainvälisten huumausaineiksi luokiteltujen lääkkeiden, joiden väärinkäytön riski on vähäinen, kulkeutumista maiden välillä ja niihin liittyvien lupaprotokollan selkiyttämistä ja niihin liittyvien tuonti- ja vientilupien käsittelyyn. Ehdotuksessa määritellään selkeästi, mitä tahoja ehdotus koskisi ja siinä on edelliseen ehdotukseen verrattuna huomioitu humanitaariset vaikutukset ja mahdolliset kriisi- ja konfliktitilanteet.

Ilmoitusvastuun muuttaminen koskemaan kaikkia huumausaineita sisältäviä lääkeaineita selkiyttäisi ilmoitusvelvollisuuteen liittyvää protokollaa ja seurantaa. Seurannan laajentaminen (32 §) vähentäisi oletetusti myös riskiä väärinkäyttöön. Laki sähköisestä lääkemääräyksestä 15 § tietojen luovutus tieteelliseen tutkimukseen 1. momentti jaettaisiin kolmeksi alamomentiksi.

Momentit ovat hyvin eritelty aihealueittain.

Momenteissa määritellään, että muun lainsäädännössä määrätyn lisäksi Kansaneläkelaitos voi välittää Fimealle pyynnöstä tiedon huumausaineeksi luokiteltujen lääkeaineiden lääkemääräyksestä erityisluvan hakemiseksi ja, että Kansaneläkelaitoksen ilmoitusvelvollisuus Fimealle sisältää vain välttämättömät tiedot. Esitys on kokonaisuudessaan selkeä ja helpottanee Fimean hallinnollista taakkaa.

IRTI HUUMEISTA RY

LAUSUNTO
HE 29/22 vp

Irti Huumeista ry

Helsinki 30.3.2022

Muita huomioita:

Lainsäädännössä tulisi ottaa huomioon myös haittoja vähentävän työn merkitys ja mahdollistaa esimerkiksi huumausainetestaus osaksi perusterveydenhuoltoa huumekuolemien ehkäisemiseksi, Huumausainelainsäädännön 1 § mukaisesti, jossa määritellään lainsäädännön tavoitteet ja yhtenä osa-alueena: ”huumaantumistarkoituksessa käytettävien aineiden aiheuttamien terveysriskien vähentäminen”.

Haittoja vähentävän työn kehittäminen vaatisi laajoja lakiuudistuksia ja päivityksiä. Esimerkiksi ainetestauksen mahdollistaminen vaatisi muutoksia esimerkiksi huumausainelakiin, päihdehuoltolaikiin ja erityisesti rikoslakiin. Myös terveydenhuoltolaissa tulisi määritellä testauslaitteiston saatavuus ja käyttöehdot.

Rikoslain luku 50, § 2 ”Huumausaineen käyttörikos” pitäisi lisätä 2. momentti, jossa määriteltäisiin, että ”Käyttörikoksesta ei tule rangaista sellaista henkilöä, joka on epäillyn rikoksen toteutusajan kohtana hakeutunut todistettavasti terveytensä tai sen ylläpitoon liittyvistä syistä perusterveydenhuollon piiriin saadakseen päihdekuntoutusta tai terveysneuvontaa. Poikkeus koskee myös perusterveydenhuollon ainetestaukseen hakeutuvia päihdesairaudesta kärsiviä henkilöitä”. Tai vaihtoehtoisesti tarkentaa jo olemassa olevaa rl. luku 50, 7 § ”Toimenpiteistä luopuminen”, missä määritellään huumausainerikosten toimenpiteistä luopumisen ehdot.

Perusterveydenhuollossa tarjottavalla testauksella voitaisiin vähentää myrkytyskuolemia ja saataisiin kerättyä uudenlaista tietoa käyttäjäprofiileista, huumeiden käytöstä ja taustoista haittoja vähentävän työn kehittämiseksi. Lisäksi huumeiden käyttöön liittyvä stigmatisointi vähentyisi ja kynys hakea apua madaltuisi. Kokonaisuutena haittoja vähentävän työn mahdollistaminen ja kehittäminen lisäisi yhteiskunnan hyvinvointia, työkykyisyyttä ja hillitsisi huumeiden käyttöön liittyviä yhteiskunnallisia haittoja ja kuluja.

Irti Huumeista ry

Mirka Vainikka

Toiminnanjohtaja

Lisätiedot:

Toiminnanjohtaja Mirka Vainikka,

Irti Huumeista ry

mirka.vainikka@irtihuumeista.fi

0400937128

Irti Huumeista ry Fredriksberginkatu 2, 3 krs., 00240 Helsinki, sp. info@irtihuumeista.fi

Irti huumeista – Kiinni elämässä

www.irtihuumeista.fi | [Facebook](#) | [Instagram](#) | [Twitter](#) | [YouTube](#)

